

**UCHWAŁA NR 590/XXXV/2021
RADY MIASTA RYBNIKA**

z dnia 25 marca 2021 r.

w sprawie ustanowienia roku 2021 w Rybniku - Rokiem Powstań Śląskich

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.),

na wniosek grupy radnych, po zaopiniowaniu przez Komisję Samorządu i Bezpieczeństwa.

**Rada Miasta Rybnika
uchwała:**

§ 1. Ustanowić rok 2021 w Rybniku - Rokiem Powstań Śląskich.

§ 2. Uzasadnienie ustanowienia roku 2021 w Rybniku - Rokiem Powstań Śląskich stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Wojciech Kiljańczyk

Uzasadnienie

Powstania Śląskie (1919, 1920 i 1921) stanowią jedną z najpiękniejszych kart w dziejach narodu polskiego. Dzięki bohaterskim zrywom powstańców śląskich, ich determinacji oraz hojnej daninie krwi część Górnego Śląska została w 1922 r. przyłączona do odradzającego się Państwa Polskiego. Rybniczanie również czynnie, z bronią w rękę włączyli się w powstańczą walkę.

Podczas I powstania śląskiego, w nocy z 17 na 18 sierpnia 1919 r. powstańcy spod Rybnika (z Boguszowic, Chwałowic i Gotartowic) pod dowództwem Wincentego Motyki rozbili placówkę niemieckiego Grenzschutzu w dworze w Gotartowicach. Oddziały te wspomagali ochotnicy z Ligoty Rybnickiej pod dowództwem A. Szymury, którzy rozbili idący z pomocą jeden z oddziałów wchodzących w skład Freikorpusu Hasse. Powstańcy byli zmuszeni zakończyć prowadzenie walk w obliczu przewagi sił wroga. 24 sierpnia 1919 r. komendant powstania, por. Alfons Zgrzebniok wydał rozkaz zaprzestania walk. Pierwszy zryw powstańców, choć zakończył się przegraną przygotował podstawy pod kolejne bunty na Śląsku. Warto nadmienić w tym miejscu, że grób Alfonsa Zgrzebnioka mieści się na rybnickim cmentarzu.

Podczas II powstania śląskiego ze względu na stacjonowanie w mieście oddziałów alianckich, powstańcy ograniczyli się jedynie do blokowania Rybnika.

Następnie w napiętej atmosferze dnia 20 marca 1921 r. odbył się plebiscyt na Górnym Śląsku. W Rybniku zdecydowana większość, bo 71% czyli 4714 osób głosowało za Niemcami, natomiast w powiecie rybnickim 65%, czyli 52347 głosów ważnych oddano za przyłączeniem do Polski i 27919 (35%) za pozostaniem w Niemczech.

III Powstanie Śląskie, wydaje się być najistotniejszym z punktu widzenia miasta Rybnika rozpoczęło się w nocy z 2 na 3 maja 1921 roku i trwało do 5 lipca. III Powstanie Śląskie wybuchło podczas przedstawienia projektu Komisji Międzysojuszniczej, który to zakładał przyznanie Niemcom blisko trzech czwartych obszaru plebiscytowego. Walki rozpoczęły się w nocy z 2 na 3 maja i miały również swój początek w powiecie rybnickim, na którym to działa grupa operacyjna "Południe". Powstańcy pod dowództwem Józefa Michalskiego w pierwszej kolejności opanowali Wodzisław Śląski, w drugiej kolejności Żory, a następnie ruszyli w kierunku Rybnika, który zaatakowano już o 4.00 rano z kierunku Brzezin i Ligoty, wzdłuż toru kolejowego i z kierunku Nacyny i Ząbkowic przez batalion rybnicki J. Płaczka. Zdobycie Rybnika utrudniała obecność w mieście żołnierzy Reichswehry, którzy w cywilnych ubraniach zostali przewiezieni w te rejony. Niemcy umocnili się w zakładzie leczniczym w Orzepowicach i w Paruszowcu, gdzie pomiędzy powstańcami śląskimi i Niemcami dochodziło do walk na białą broń. W konsekwencji Paruszowiec zdobyto dopiero po południu. W pierwszej fazie powstania zginęło około 100 powstańców śląskich, a 400 odniosło rany. Na początku 1919 roku w oparciu o istniejącą od 1918 roku Obronę Górnego Śląska powstała w mieście rybnicka komórka Polskiej Organizacji Wojskowej Górnego Śląska, która otrzymała uzbrojenie od 7 Dywizji Piechoty dowodzonej przez Franciszka Latinika i stacjonującej wówczas na Śląsku Cieszyńskim.

W związku z powyższym proponujemy podjąć uchwałę i ustanowić rok 2021 w Rybniku - Rokiem Powstań Śląskich oraz w tegorocznym budżecie zagospodarować środki na rzecz grantów dla organizacji pozarządowych w zakresie organizacji imprez kulturalnych, sportowych, edukacyjnych i innych oraz organizacji tychże wydarzeń przez miasto tak, by upamiętnić tę ważną rocznicę, a przede wszystkim złożyć hołd i wyrazić wdzięczność Powstańcom Śląskim, którzy w godzinie próby nie zawahali się chwycić za broń i walczyć o to, aby Śląsk powrócił do Polski.